

**ІНСТИТУТ ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

**ГО «ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ
АПК УКРАЇНИ»**

ФАХОВИЙ РЕЦЕНЗОВАНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ «ОБЛІК І ФІНАНСИ»

«ЗЕЛЕНІ ФІНАНСИ» ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

**Збірник тез учасників науково-педагогічного підвищення кваліфікації
(01 червня – 30 червня 2026 р., м. Київ)**

**Київ
ТОВ «ВІПО» 2026**

ЗМІСТ

Myronchuk Z. HARMONIZATION OF ACCOUNTING FOR INNOVATION ACTIVITIES WITH IFRS REQUIREMENTS	7
Zhydovska N. CONCEPTUAL MODEL OF AN INTEGRATED ACCOUNTING SYSTEM IN A DIGITAL BANK	10
Алескерова Ю. РОЛЬ ЗЕЛЕНИХ ФІНАНСІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЛІДЕРСТВА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН	12
Андрушко Р. ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ СТІЙКОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ	16
Андрющенко І. ЗЕЛЕНІ ФІНАНСИ ЯК ДРАЙВЕР ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	19
Близнюк О. РОЗВИТОК ЗЕЛЕНИХ ФІНАНСІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	21
Бровко Л. РОЗВИТОК ЗЕЛЕНИХ ФІНАНСІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	25
Вдовенко Л. ІНВЕСТУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ РИЗИКОВОСТІ ТА НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА	27
Водолазська О. ЗЕЛЕНІ ФІНАНСИ ТА ESG-ПІДХОДИ У ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ	30
Гайдучок Т. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕЛЕНОГО ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	33
Глухова В. ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗАХОДІВ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ	36
Головачко В. ПОДАТКОВІ СТИМУЛИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНИХ ФІНАНСІВ	38
Голуб Н. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОБЛІКОВИХ СИСТЕМ У КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ	42
Горох О. «ЗЕЛЕНІ ФІНАНСИ» ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	45
Грабчук О. ЗЕЛЕНІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ	49
Гриценко О. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СТАНДАРТІВ ESRS У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНИХ ФІНАНСІВ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	55
Євдокімова М. «ЗЕЛЕНЕ» ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	58
Жилякова О. СТРАХОВА КУЛЬТУРА НАСЕЛЕННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	61

Василь ГОЛОВАЧКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівського державного університету, м. Мукачево, Україна

ПОДАТКОВІ СТИМУЛИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНИХ ФІНАНСІВ

Зелені фінанси є одним із ключових інструментів переходу до сталої, низьковуглецевої та ресурсоефективної економіки. Для України ця проблематика має особливе значення, оскільки повоєнне відновлення потребує не лише відбудови зруйнованої інфраструктури, а й переорієнтації інвестиційних потоків на екологічно безпечні, енергоефективні та кліматично відповідальні проекти. У цьому контексті податкові стимули можуть виконувати роль важеля, що зменшує фінансові бар'єри для бізнесу, підвищує інвестиційну привабливість зелених проектів і сприяє мобілізації приватного капіталу.

Водночас в Україні податкова система ще не повною мірою виконує стимулюючу функцію у сфері зелених фінансів. Екологічний податок переважно має фіскально-компенсаційний характер, тоді як механізми податкового заохочення інвестицій у відновлювану енергетику, енергоефективність, циркулярну економіку та зелені облігації залишаються недостатньо систематизованими. Це зумовлює потребу в науковому обґрунтуванні ролі податкових стимулів як складової публічних зелених фінансів.

Проблематика зелених фінансів і фіскальних стимулів досліджується у працях сучасних українських науковців. Б. Луців, Т. Майорова та П. Луців розглядають зелені фінанси в парадигмі сталого інвестиційного розвитку економіки України та наголошують на їх ролі у формуванні нових джерел фінансування екологічно орієнтованих проектів [4]. В. Горин, І. Сидор, П. Була, Т. Мудрий обґрунтовують публічну компоненту зелених фінансів, зокрема значення фіскальних інструментів, фінансових стимулів і публічних ресурсів для досягнення екологічних цілей [2]. О. Варченко та співавтори аналізують роль зелених фінансів у повоєнному відновленні України, акцентуючи увагу на необхідності розширення кола суб'єктів фінансування екологічних проектів [1]. М. Волосюк, Т. Степаненко, І. Максимова досліджують економічні механізми стимулювання зелених інвестицій та підприємництва, підкреслюючи значення державної політики у формуванні сприятливого середовища для зеленого бізнесу [3].

Попри активізацію досліджень у сфері зелених фінансів, недостатньо опрацьованим залишається питання саме податкових стимулів як окремого інструменту їх розвитку. У більшості праць зелені фінанси розглядаються через призму інвестицій, зелених облігацій, ESG-критеріїв або банківського фінансування, тоді як податкові важелі – пільги, кредити, прискорена

амортизація, екологічне оподаткування та податкові знижки – потребують глибшого методологічного обґрунтування.

Також залишається невирішеним питання узгодження фіскальної та стимулюючої функцій податкової системи. З одного боку, екологічний податок має забезпечувати компенсацію негативного впливу на довкілля; з іншого – податкова політика повинна стимулювати підприємства до екологічної модернізації. Відсутність чіткої системи цільового спрямування екологічних податкових надходжень на зелені проекти знижує ефективність податкових механізмів у сфері сталого фінансування.

Податкові стимули у сфері зелених фінансів доцільно розглядати як елемент публічної фінансової політики, спрямований на зміну інвестиційної поведінки суб'єктів господарювання. Їх економічний зміст полягає у зменшенні податкового навантаження для підприємств, які інвестують у екологічно безпечні технології, відновлювану енергетику, енергоефективність, скорочення викидів, перероблення відходів та інші напрями сталого розвитку. На відміну від суто фіскальних податків, податкові стимули мають регулятивний характер і повинні спрямовувати фінансові ресурси у стратегічно важливі для держави зелені сектори.

Зелені фінанси в сучасному розумінні охоплюють фінансові інструменти, що спрямовуються на екологічні проекти та ініціативи. О. Варченко та співавтори зазначають, що для повоєнного відновлення України зелені фінанси мають стати не допоміжним, а системним механізмом залучення ресурсів у модернізацію інфраструктури, енергетики та виробництва [1]. Це означає, що податкова політика повинна не лише забезпечувати надходження до бюджету, а й формувати стимули для приватного сектора вкладати кошти у проекти з екологічним ефектом. В. Горин та співавтори підкреслюють, що публічна компонента зелених фінансів безпосередньо пов'язана з фіскальними інструментами, фінансовими стимулами й оцінюванням їх впливу на показники екологічного розвитку держави [2]. У цьому контексті податкові стимули можуть діяти як механізм зниження інвестиційного ризику: підприємство, яке отримує податкову пільгу або прискорену амортизацію на екологічне обладнання, має коротший строк окупності інвестицій і вищу мотивацію до модернізації виробництва.

В Україні важливим елементом екологічного оподаткування є екологічний податок, врегульований розділом VIII Податкового кодексу України. Законодавство встановлює ставки податку за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, скиди у водні об'єкти, розміщення відходів та інші види негативного впливу на довкілля [6]. Однак сам факт наявності екологічного податку ще не гарантує розвитку зелених фінансів. Якщо податок виконує лише функцію бюджетного надходження, але не пов'язаний із механізмом цільового фінансування екологічних інвестицій, його стимулюючий потенціал залишається обмеженим.

Важливим напрямом удосконалення є перехід від моделі «оподаткування забруднення» до моделі «податкового стимулювання екологічної

модернізації». Це означає, що підприємства повинні мати не лише обов'язок сплачувати екологічний податок, а й реальні податкові переваги за зменшення викидів, упровадження енергоощадних технологій, використання вторинної сировини та реалізацію проектів циркулярної економіки. Такий підхід узгоджується з політикою розвитку сталого фінансування, у якій Національний банк України визначає зелену економіку як низьковуглецеву економіку, що ефективно використовує ресурси та відповідає інтересам суспільства [5].

Податкові стимули можуть бути ефективними лише за наявності чітких критеріїв віднесення проектів до зелених. У цьому контексті важливою є розробка зеленої таксономії, яка дозволяє визначати, які види діяльності справді мають екологічний ефект. Відсутність таких критеріїв створює ризик «зеленого камуфляжу», коли підприємства декларують екологічність проекту лише для отримання пільг або доступу до дешевшого фінансування. Тому податкові стимули мають бути пов'язані з прозорою звітністю, оцінкою екологічного результату та контролем цільового використання коштів.

М. Волосюк, Т. Степаненко, І. Максимова у дослідженні економічних механізмів стимулювання зелених інвестицій та підприємництва зазначають, що активізація зеленого підприємництва вимагає поєднання фінансових, організаційних і регуляторних інструментів [3]. У податковому аспекті це може передбачати зниження податку на прибуток для підприємств, які реалізують сертифіковані зелені проекти; податкові кредити на придбання енергоефективного обладнання; звільнення від оподаткування частини прибутку, реінвестованого у природоохоронні заходи; податкові знижки для інвесторів у зелені облігації.

Окремого значення набувають зелені облігації як фінансовий інструмент, що може бути посилений податковими стимулами. Б. Луців, Т. Майорова та П. Луців наголошують, що зелені фінанси відіграють важливу роль у сталому інвестиційному розвитку економіки України [4]. Якщо держава запровадить податкові преференції для інвесторів, які вкладають кошти у зелені облігації, це може підвищити попит на такі інструменти й сприяти формуванню внутрішнього ринку зеленого капіталу.

Отже, податкові стимули мають розглядатися не ізольовано, а як частина комплексної архітектури зелених фінансів. Їх ефективність залежить від поєднання податкової політики, бюджетного фінансування, банківських інструментів, ESG-звітності, зеленої таксономії та системи моніторингу екологічних результатів. Для України це особливо важливо в контексті повоєнної відбудови, оскільки саме податкові стимули можуть сприяти переорієнтації бізнесу з відновлення «як було» на модернізацію за принципами сталого розвитку.

Таким чином, податкові стимули є важливим інструментом розвитку зелених фінансів, оскільки дозволяють поєднати фіскальну політику держави з цілями екологічної модернізації економіки. Вони можуть зменшувати інвестиційні ризики, скорочувати строк окупності зелених проектів,

стимулювати бізнес до впровадження енергоефективних технологій та формувати попит на зелені фінансові інструменти.

Для України перспективним є створення цілісної системи податкового стимулювання зелених фінансів, що включатиме податкові кредити, прискорену амортизацію екологічного обладнання, пільги для інвесторів у зелені облігації та цільове використання екологічних податкових надходжень. Водночас такі стимули мають ґрунтуватися на прозорій зеленій таксономії, оцінці екологічного ефекту та запобіганні зловживанням.

Список використаних джерел

1. Варченко О.М., Хахула Б.В., Артимонова І.В., Лаврук О.С., Чечет О.О. «Зелені фінанси» в повоєнному відновленні України: корпоративний та публічний аспекти. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2024. Т. 3(56). С. 77–87.
2. Горин В.П., Сидор І.П., Була П.В., Мудрий Т.П. Концептуалізація публічної компоненти зелених фінансів. *Проблеми економіки*. 2025. № 1. С. 296–307.
3. Волосюк М.В., Степаненко Т.О., Максимова І.І. Економічні механізми стимулювання зелених інвестицій та підприємництва. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60.
4. Луців Б., Майорова Т., Луців П. «Зелені фінанси» в парадигмі сталого інвестиційного розвитку економіки України. *Науковий журнал «Світ фінансів»*. 2023. № 3. С. 64–76.
5. Національний банк України. Політика щодо розвитку сталого фінансування на період до 2025 року. 2021. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Policy_rozvytok-stalogo-finansuvannja_2025.pdf (дата звернення: 26.05.2026)
6. Податковий кодекс України. Розділ VIII. Екологічний податок. URL: <https://tax.gov.ua/nk/rozdil-viii--ekologichniy-poda/> (дата звернення: 25.05.2026).